

60 תהיה אלמנה וגרושה' עוסק בחייבי כריתות שאין קדושיהם
 61 תופסים בה, שפוסלים בביאתם. עתה מבארת הגמרא את הפסוק
 62 לדעת הסוברים שאין קדושין תופסים בחייבי לאוין. מקשה
 63 הגמרא: וְלִרְבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר שֶׁאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּחַיִּיבֵי לֹאִין,
 64 ולדבריו מֵאֵי כּוּוֹנֵת הַפְּסוּק 'כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר', בעל כרחך שאין
 65 הכוונה לומר שמדובר בחייבי לאוין, שהרי רבי עקיבא סובר שאף
 66 בהם אין קדושין תופסים, אלא 'כי תהיה' הכוונה בפשוטו כִּי
 67 תִּפְּעַל לְאִישׁ זָר, והפסוק מלמד שכל ביאת זר פוסלת, ואפילו
 68 ביאת גוי או עבד, ואם כן קשה, 'אֲלֵמְנָה וְגִירָשָׁה' שכתבה תורה,
 69 לְמַעַן יִשָּׂא, והרי אין זה נצרך לרבות גוי ועבד, כיון שהם נלמדים כבר
 70 מֵאִישׁ זָר, שהרי בכל הפסולים אין קדושין תופסים, ואין חילוק
 71 ביניהם.
 72 מתרצת הגמרא: אמנם אין לשון 'אלמנה וגרושה' נצרכת לרבות
 73 ביאת גוי ועבד, אך היא נצרכת לגוף הדין האמור בפסוק, שאם יש
 74 להן זרע אינן חוזרות לאכול בתרומת בית אביהן, ואם אין להן זרע
 75 חוזרות לאכול בתרומה, וְאֲלֵמְנָה הוצרכה התורה לכתוב, כדי
 76 לְהַחֲמִיר עָלֶיהָ, וללמד שאם יש לה זרע אינה חוזרת לאכול
 77 בתרומה, וְגִירָשָׁה הוצרכה התורה לכתוב כדי לְהַקֵּל עָלֶיהָ, ללמד
 78 שכשאין לה זרע חוזרת לאכילת תרומה בבית אביה.
 79 מבארת הגמרא את הצורך בלימוד דינים אלו: וְצִירָבָא – הוצרכה
 80 התורה לכתוב גם אלמנה וגם גרושה. דִּאי אֲשִׁמְעִין – שאם היתה
 81 התורה מלמדת אותנו דין זה רק בְּאֲלֵמְנָה, שאם אין לה זרע חוזרת
 82 לבית אביה, היינו סבורים שְׁאֲלֵמְנָה הוּא – דווקא בה נאמר דין זה,
 83 דְּכִי לִית לָהּ זָרַע אֲכִלָּה, מִשּׁוֹם דְּחִיּוּא – שעדיין היא ראויה לכהונה,
 84 שהרי היא מותרת לכהן הדיוט, אֲכִל גִּירָשָׁה, דְּלֹא חִיּוּא לְכַהֲנָה,
 85 שנפסלה אפילו לכהן הדיוט, אֵימָא – היה מקום לומר שאף על גב
 86 דְּלִית לָהּ זָרַע, לֹא אֲכִלָּה, שכיון שנפסלה לכהונה נפסלה גם
 87 לתרומה, ולכן כתבה התורה בפירוש שאף גרושה, אם אין לה
 88 זרע, חוזרת לאכול בתרומה. וְאֵי אֲשִׁמְעִין גִּירָשָׁה, שאם יש לה זרע
 89 אינה חוזרת לאכול תרומה, היינו סבורים שְׁגִירָשָׁה הוּא – רק בה
 90 נאמר דין זה, דְּכִי אִית לָהּ זָרַע לֹא אֲכִלָּה, והיינו מִשּׁוֹם דְּלֹא חִיּוּא
 91 לְכַהֲנָה, וכיון שנפסלה לכהונה נפסלה גם לתרומה, אֲכִל אֲלֵמְנָה
 92 דְּחִיּוּא לְכַהֲנָה, שהרי היא מותרת לכהן הדיוט, אֵימָא – היה מקום
 93 לומר שאף על גב דְּאִית לָהּ זָרַע עָל זָרַע נִמְי תִּכּוּל – שאף אם יש לה זרע
 94 גם כן תאכל בתרומה, צִירָבָא – לכן הוצרכה התורה להשמיע גם
 95 את דין האלמנה וגם את דין הגרושה, ששתיהן אוכלות אם אין
 96 להן זרע, ושתיהן לא אוכלות אם יש להן זרע.
 97 התבאר לעיל שלדעת תנא קמא אשה שנבעלה לפסול לה, פסולה
 98 מתרומה, ואמרה הגמרא (סח) שנלמד מהפסוק 'זִבְתָּ בְּהֵן כִּי תִהְיֶה
 99 לְאִישׁ זָר' שמדובר בחייבי לאוין. מקשה הגמרא: וְאֵימָא – שמא
 100 נאמר שדין זה, שאם נִבְעְלָה לְפִסּוּל לָהּ פְּסֻלָּה מִתְּרומָה, כּוּלָּל אַף
 101 מִשְׁחִיזֵי גִירָשָׁתָּה שנישאת לאחר, שהיא באיסור לא
 102 תעשה, ואם בא עליה פסלה מתרומה, ומדוע שנינו לעיל (מוד):
 103 'היא כשרה וולדה כשר', והיינו שהיא כשרה לכהונה וכל שכן
 104 לתרומה. מתרצת הגמרא: 'לְאִישׁ זָר' אֲמַר רַחֲמֵנָא, ויש ללמוד מכך
 105 שאינה נפסלת אלא בביאת מי שְׁזָר אֲצִלָּה מִעִיקָרָא – שהבועל היה
 106 אסור עליה מעולם, כגון עמוני ומואבי שלא היה בהם צד היתר,
 107 לְאִשְׁכּוּזִי – להוציא ולמעט מכלל זה הָאֵי – אדם זה, כלומר מחזיר
 108 גרושתו, דְּלֹא זָר אֲצִלָּה מִעִיקָרָא הוּא, שהרי קודם שגירשה היתה
 109 מותרת לו, ואדם זה אינו בכלל 'איש זר' שכתבה התורה, ולכן
 110 אינו פסולה לתרומה בביאתו, אף לאחר שנאסרה עליו.
 111 הגמרא חוזרת לדון בעיקר הדרשה של הפסוק 'זִבְתָּ בְּהֵן כִּי תִהְיֶה
 112 לְאִישׁ זָר', שממנו למדנו שביאת פסול פוסלת את האשה. מקשה
 113 הגמרא: אֵי הָכִי, שלומדים מהפסוק 'כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר' שביאת
 114 פסול פוסלת, חָלָל, שנוליד מפסול כהונה, דְּלֹא זָר הוּא מִעִיקָרָא –
 115 שאינו נחשב 'איש זר', שהרי מותר לישא אפילו כהנת כמבואר
 116 להלן (פד): לֹא לְפִסּוּל את אשתו מלאכול בתרומה, ומדוע
 117 הברייתא לעיל (סח) מנתה אותו בין הפוסלים מתרומה. מתרצת
 118 הגמרא: יש לימוד מיוחד שחלל פוסל מתרומה, דְּאֲמַר קְרָא לגבי

1 ומכך שכתבה התורה 'אלמנה וגרושה' ולא כתבה רק אלמנה או
 2 רק גרושה, יש ללמוד שרק אם נישאה למי שֵׁישׁ לוֹ אֲלֵמְנָה
 3 וְגִירָשָׁה בָּהּ, כלומר, למי שקידושו תופסים בה, רק היא שבה אל
 4 בית אביה לאכול בתרומה כשאין לה זרע ממנו, יֵצֵאוּ מִכֻּלָּהּ זֶה
 5 עוֹבֵד בּוֹכְבִּים וְעֹבֵד, שֵׁאֵין לוֹ אֲלֵמְנָה וְגִירָשָׁה, שהרי אינם בתורת
 6 קידושין, וכשמתו או גירשו אין עליה שם אלמנה וגרושה, שבאופן
 7 זה אינה שבה לבית אביה לאכילת תרומה, ומבואר כאן שעבד
 8 וגוי פוסלים בביאתם את האשה מלאכול בתרומה, ולכן אינה
 9 חוזרת לבית אביה.
 10 ממשכבה הגמרא ומבשרת: אֲשִׁכְּחָן – מצאנו בפסוק זה לימוד לכך
 11 שְׁכִיבָתָה נפסלת מן התרומה בביאת גוי או עבד, אך לִיָּה וְיִשְׂרָאֵלִית
 12 שאוכלות מחמת בנם הכהן, מִנָּא לָן – מנין לנו שאף הן נפסלות
 13 מאכילת תרומה בביאת גוי ועבד, מבארת הגמרא: יש ללמוד גם
 14 לוייה וישראלית מאותו פסוק שלומדים ממנו כהנת, ולמדים כן
 15 בְּעֵין מַה דְּאָמַר רַבִּי אֲבָא אֲמַר רַב לִקְמָן (פז), 'בַּת' 'זִבְתָּ', שהאות
 16 וי"ו מיותרת ובאה לדרשה, הָכָא נִמְי יש לדרוש 'בַּת' 'זִבְתָּ', שמכך
 17 שכתבה התורה 'זִבְתָּ בְּהֵן כִּי תִהְיֶה אֲלֵמְנָה' ולא כתבה רק 'בַּת
 18 כהן', יש ללמוד שגם לוייה וישראלית שאוכלות תרומה מחמת
 19 בנם, נפסלות בביאת פסול.
 20 מבארת עתה הגמרא מי התנא הסובר כן, שואלת הגמרא: מִנָּאן –
 21 כדעת מי נשנתה הברייתא האומרת שביאת פסול פוסלת אף לוייה
 22 וישראלית, רַבִּי עֲקִיבָא, דְּדִרְשִׁי וַיִּי – שדורש אות וי"ו יתירה
 23 שבפסוק, ואף כאן יירוש את הו"ו שבפסוק 'זִבְתָּ כהן', ושלא
 24 כדעת רבנן החולקים עליו. משיבה הגמרא: אֲפִילוּ תִּימָא
 25 שהברייתא סוברת כרַבִּנָּה, שאינם דורשים וי"ו, מִשּׁוֹם דְּכּוּלָּהּ – כל
 26 הלשון 'זִבְתָּ בְּהֵן, קְרָא יתירה הוּא – מיותר הוא, שיכלה התורה
 27 לכתוב רק 'כִּי תִהְיֶה אֲלֵמְנָה וְגִירָשָׁה', והיינו יודעים שמדובר בבת
 28 כהן, כיון שהפסוק הקודם עוסק ב'בַּת כהן', והוספת המילים 'זִבְתָּ
 29 בְּהֵן' אף בפסוק זה מלמדת שגם לוייה וישראלית נפסלות.
 30 הגמרא שבה לדון בדרשה שהובאה לעיל, שבת כהן שנבעלה למי
 31 שאין לו אלמנות וגירושין, נפסלת מלאכול בתרומה. מקשה
 32 הגמרא: מנין לנו לדרוש מהפסוק שדוקא מי שיש לו בה אלמנות
 33 וגירושין אינו פסולה מתרומה, ולכן אם אין לה זרע ממנו חוזרת
 34 לבית אביה לאכול בתרומה, אבל מי שאין לו אלמנות וגירושין
 35 פסולה אפילו כשאין לה זרע ממנו, וְאֵימָא – שמא נאמר שהפסוק
 36 בא להקל ולומר שאם נישאה למי שֵׁישׁ לוֹ אֲלֵמְנָה וְגִירָשָׁה בָּהּ,
 37 והיינו לישראל או לחייבי לאוין שקידושין תופסים בהם, אז נאמר
 38 החילוק של התורה, דְּכִי לִית לָהּ זָרַע – שאם אין לה זרע ממנו,
 39 ונתאלמנה או נתגרשה, קְאָכִילָה בתרומה. וְכִי אִית לָהּ זָרַע – ואילו
 40 אם יש לה זרע ממנו, לֹא אֲכִילָה בתרומה. אך אם נישאה למי שֵׁאֵין
 41 לוֹ אֲלֵמְנָה וְגִירָשָׁה בָּהּ, כגון גוי או עבד, אֵף עַל גַּב דְּאִית לָהּ זָרַע
 42 ממנו, נִמְי תִּכּוּל – גם כן אוכלת היא בתרומה, מִשּׁוֹם שזרעם
 43 נחשב כזרע בהמה, ואינו חשוב זרע לפסולה בתרומה מחמתו.
 44 מתרצת הגמרא: אֵם בָּהּ, שבה הכתוב להקל על הנישאת למי שאין
 45 לוֹ אֲלֵמְנָה וְגִירָשָׁה, ולומר שחוזרת לתרומת בית אביה גם אם יש
 46 לה זרע, רַבּוּי לִיָּה וְיִשְׂרָאֵלִית לְמַעַן לִי – מדוע הוצרכה התורה
 47 לרבות לוייה וישראלית מפסוק זה, לומר שאף הן אם נבעלו למי
 48 שאין לו אלמנות וגירושין אוכלות בתרומה וכשיש להם גם זרע
 49 מכהן אף אם יש להן זרע מהפסול, והרי אפשר ללמוד זאת בכל
 50 וחומר מכהנת, ומה כהנת אוכלת אף שישה לה זרע פסול, לוייה
 51 וישראלית ודאי שאיכלו. ומכך שהוצרכה התורה לרבות לוייה
 52 וישראלית, מוכח שהפסוק בא להחמיר בכהנת שביאת גוי ועבד
 53 פוסלת אותן, ואפילו כשאין להן זרע מהם, ולכן הוצרכה התורה
 54 לרבות גם לוייה וישראלית, שאף הן נפסלות בביאת פסול.
 55 נאמר בפסוק (ויקרא כב יב) 'זִבְתָּ בְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הוּא
 56 בְּתִרְמוֹת הַקָּדָשִׁים לֹא תֹאכַל', והתבאר לעיל (סח) שהפסוק עוסק
 57 בבַּת כהן שנבעלה לפסול לה, שנפסלה מתרומה, ומלשון 'כִּי
 58 תִהְיֶה' דרשו (שם סח) שמדובר במי שיש לו הויה, כלומר
 59 שקידושין תופסים בו, והיינו חייבי לאוין והפסוק 'זִבְתָּ בְּהֵן כִּי

כחן גדול המוזהר שלא לישא אלמנה וגרושה (ויקרא כא טו) לֹא יִחַלְלֵךְ וְיָרֵעַ בְּעַמִּי, מְקִישׁ הַכְּתוּב וְיָרֵעַ שֶׁל הַכֹּהֵן לוֹ – לַכֹּהֵן עֲצֻמוֹ, מִה הוּא – הַכֹּהֵן גְּדוֹל שֶׁנִּשְׁא אֶלְמֶנָה הָאִסּוּרָה לוֹ, פּוֹסֵל אוֹתָה מֵלֵאבוֹל בְּתִרּוּמָה, אֵף וְיָרֵעַ, שֶׁהוּא חָלָל, נָמִי פּוֹסֵל בְּבִיאתוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ מִן הַתְּרוּמָה.

שְׁנֵי בְּתוּסְפֹתַי לְעִיל (סח): בֵּן תִּשְׁעָ שָׁנִים יוֹם אֶחָד, גֵּר עֲמוּנִי וּמוֹאבִי, מִצְרִי וְאֲדוֹמִי, כּוֹתִי, נִתֵּן, חָלָל וּמְמוּזָר, שְׂבָאוֹ עַל כְּהֹנֵת לִוְיָה וְיִשְׂרָאֵלִית, פִּסְלוּהָ. מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: וְאִיָּמָא – וְנֹאמַר, שִׁכְבֵּר מִשְׁעַת הַיּוֹה – מִשְׁעָה שֶׁהַתְּקִדְשָׁה לְפִסּוֹל כִּבְר נִפְסְלָה, וְאֵף אִם מֵת וְלֹא בָא עָלֶיהָ, שֶׁהָרִי לְשׁוֹן הַפִּסּוֹק הוּא 'כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר', וּמִשְׁמַע שְׁמוֹמֵן הִוְיָתָה לְאִישׁ זָר, וְהִינּוּ מִמּוֹן הַקְּדוּשִׁין, נִפְסְלָה. מִשִּׁבְיָה הַגִּמְרָא: יֵשׁ לְלִמּוּד שֶׁפִּסּוֹל זֶה הוּא דְּיוֹמָיָא – דּוּמָה לְפִסּוֹל דְּכֶהֱן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה, מִה בְּהֵן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה פּוֹסְלָה רַק בְּבִיאתָה, שְׁנֹאמַר 'לֹא יִחַלְלֵךְ וְיָרֵעַ', וּמִשְׁמַע שְׁדוּקָא עַל יְדֵי מַעֲשָׂה שִׁיתְחַלְלֵךְ בּוֹ זָרְעוֹ, כְּלוּמַר בְּבִיאתָה, הוּא פּוֹסֵל אֶת הָאִשָּׁה, אֵף הָאִי נָמִי – כָּל הַפִּסּוּלִים גַּם בִּן פּוֹסְלִים רַק בְּבִיאתָה.

מִמְשִׁיכָה הַגִּמְרָא וְשׁוֹאֵלָת: אֲמַנָּם לְמַדְנוּ מִכֶּהֱן גְּדוֹל שְׂבִיאתָ פּוֹסְלָת, וְאִיָּמָא – שְׂמָא נֹאמַר שֶׁשָּׂאֵר הַפִּסּוּלִים לֹא יִפְסְלוּ עַד דְּאִיָּמָא הַיּוֹה וְיִבְיָאָה – גַּם קִידוּשִׁין וְגַם בִּיאתָה, כְּלוּמַר, שְׁנִלְמַד מִלְשׁוֹן 'כִּי תִהְיֶה' שִׁישׁ צוּרָךְ בְּקְדוּשִׁין, וְנִלְמַד מִכֶּהֱן גְּדוֹל שִׁישׁ צוּרָךְ גַּם בִּ'בִּיאתָה', וְאִילוֹ בִּיאתָה לְבַד לֹלָא קְדוּשִׁין אֵינָה פּוֹסְלָת. מִשִּׁבְיָה הַגִּמְרָא: דְּיוֹמָיָא דְּכֶהֱן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה, מִה – כִּשֶׁם שֶׁבְּהֵן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה פּוֹסֵל בְּבִיאתָה לְחֻדָּה – לְבִדְהָ, לֹלָא קִידוּשִׁין, וְכַמְבוּאֵר לְהֵלֵךְ (ע"ה).

אֵף הָאִי נָמִי – גַּם כָּל הַפִּסּוּלִים פּוֹסְלִים בְּבִיאתָה לְחֻדָּה, וְאֵף לֹלָא קִידוּשִׁין.

שְׁנֵי בְּהַמְשָׁךְ הַתּוֹסְפָתָא שֶׁהוּבָאָה לְעִיל: וְרַבִּי יוֹסִי אֹמְרִי, כָּל שְׁוָרְעוֹ פְּסוֹל מִהַכְּהֹנָה, פּוֹסֵל בְּבִיאתוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ מִהַכְּהֹנָה, וְכָל שְׂאִין וְיָרֵעַ פְּסוֹל מִהַכְּהֹנָה, אֵינִי פּוֹסֵל בְּבִיאתָה.

מִבְּרִית הַגִּמְרָא: מִאי אִיָּמָא – מִה הַחִילּוֹק בְּדִין בֵּין תֵּנָא קָמָא לְרַבִּי יוֹסִי. מִבְּאֵרֶת הַגִּמְרָא: אֹמְרִי רַבִּי יוֹחֲנָן, מִצְרִי שְׁנִי – דּוֹר שְׁנִי שֶׁל גֵּר מִצְרִי, וְאֲדוֹמִי שְׁנִי שֶׁבַעלוֹ אִשָּׁה, אִיָּמָא בִּינִיחֵהוּ – יֵשׁ בְּדִינָם חִילּוֹק בֵּין תֵּנָא קָמָא לְרַבִּי יוֹסִי, כִּיּוֹן שְׁהָם עֲצֻמָּם אִסּוּרִים לְבָא בְּקֹהֶל וְזָרַעַם מוֹתֵר, שְׁנֹאמַר (דְּבָרִים כג ט-ו) 'לֹא תִתְּעַב אֲדָמָה כִּי אֶחָד הוּא לֹא תִתְּעַב מִצְרִי כִּי גֵר הִיִּיתָ בְּאַרְצוֹ, בְּנִים אֲשֶׁר יִוְלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יִבָּא לָהֶם בְּקֹהֶל ה'". תֵּנָא קָמָא סוֹבֵר שֶׁאֵף מִצְרִי וְאֲדוֹמִי שְׁנֵי פּוֹסְלִים בְּבִיאתָם, כִּיּוֹן שְׁהָם עֲצֻמָּם פּוֹסְלִים לְבָא בְּקֹהֶל. וְאִילוֹ רַבִּי יוֹסִי סוֹבֵר שְׁדוּקָא מִצְרִי וְאֲדוֹמִי רֹאשׁוֹן פּוֹסְלִים, כִּיּוֹן שֶׁגַּם זָרַעַם פִּסּוֹל, אֵךְ מִצְרִי וְאֲדוֹמִי שְׁנֵי, שׁוֹרַעַם כִּשֶׁר, אֵינֵם פּוֹסְלִים בְּבִיאתָם.

מִבְּאֵרֶת הַגִּמְרָא אֶת הַמִּקּוֹר לְדִינָם אֵלֶּה: וְשִׁנְיָהֶם – תֵּנָא קָמָא וְרַבִּי יוֹסִי, לֹא לְמִדּוּתָהּ אֶלָּא מִכֶּהֱן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה, שֶׁפִּסְלָהּ מִתְּרוּמָה, תֵּנָא קָמָא סָבֵר שֶׁהִלְיִימוֹד אוֹר כָּךְ, מִה בְּהֵן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה, שְׂבִיאתָה, מִשִּׁבְיָה, שֶׁהָרִי הוּא אִסּוּרָה לוֹ, וְפּוֹסֵל אוֹתָה מֵלֵאבוֹל בְּתִרּוּמָה, אֵף הָאִי – גַּם מִצְרִי שְׁנִי וְאֲדוֹמִי שְׁנֵי שְׂבִיאתָם בְּעִבְרִיהָ, נָמִי פּוֹסֵל. וְרַבִּי יוֹסִי סָבֵר, שֶׁכָּל הַפִּסּוּלִים דִּינָם בְּכֶהֱן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה, מִה בְּהֵן גְּדוֹל, הַנּוֹשֵׂא אֶלְמֶנָה, שְׁוָרְעוֹ פְּסוֹל, שֶׁהָרִי הוּא מַחְלֵל אֶת זָרְעוֹ, וְפּוֹסֵל אֶת הָאֶלְמֶנָה מֵלֵאבוֹל בְּתִרּוּמָה, אֵף כָּל פִּסּוֹל שְׁוָרְעוֹ פְּסוֹל, פּוֹסֵל בְּבִיאתוֹ גַּם אֶת אִשְׁתּוֹ, לְאִפְסוּקֵי – לְהוֹצִיא מִכְּלָל זֶה מִצְרִי שְׁנִי, דְּאִין וְיָרֵעַ פְּסוֹל, שֶׁהָרִי מִצְרִי שְׁלִישִׁי מוֹתֵר בְּקֹהֶל, דְּבָתִּיב (שם) 'בְּנִים אֲשֶׁר יִוְלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יִבָּא לָהֶם בְּקֹהֶל ה'". וְסוֹבֵר רַבִּי יוֹסִי

שְׂבִיאתָ שְׂאִינָה פּוֹסְלָת אֶת זָרְעוֹ, אֵינָה פּוֹסְלָת אֵף אֶת הָאִשָּׁה, כִּיּוֹן שְׂאִין בִּיאתָה זֶה דּוּמָה לְבִיאתָה כֶּהֱן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה.

הַגִּמְרָא מִבְּאֵרֶת עֵתָה אֶת הַמְשָׁךְ הַבְּרִייתָא שֶׁהוּבָאָה לְעִיל (סח). שְׁנֵי בְּבִרְייתָא: רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אֹמְרִי, כָּל שְׂאִינָה וְ-הַכֶּהֱן נּוֹשֵׂא אֶת בְּתוֹ, אֵתָה נּוֹשֵׂא אֶת אֶלְמֶנָתוֹ וְכו', וְכָל שְׂאִי אִיָּמָא נּוֹשֵׂא אֶת בְּתוֹ, אֵף אֶתָה נּוֹשֵׂא אֶת אֶלְמֶנָתוֹ. מִבְּרִית הַגִּמְרָא: מִאי אִיָּמָא – מִה הַחִילּוֹק לְעִינֵי הָדִין בֵּין רַבִּי יוֹסִי, הָאֹמֵר שֶׁכָּל שְׁוָרְעוֹ פִּסּוֹל, פּוֹסֵל, לְבִין רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל, הָאֹמֵר שֶׁמִּי שְׂבִיתוֹ פִּסּוֹלָה אֵף אִשְׁתּוֹ נִפְסְלָת לְכַהֲנָה. מִבְּאֵרֶת הַגִּמְרָא: אֹמְרִי עוֹלָא, גֵּר עֲמוּנִי וּמוֹאבִי אִיָּמָא בִּינִיחֵהוּ, שְׂבִינָהִם פִּסּוּלִים לְבָא בְּקֹהֶל וּבְנוֹתֵיהֶם כִּשְׁרוֹת אִפִּילוֹ לְכַהֲנָה. לְדַעַת רַבִּי יוֹסִי הָאֹמֵר שֶׁאִם זָרְעוֹ פִּסּוֹל אֵף אִשְׁתּוֹ נִפְסְלָת, גֵּר עֲמוּנִי וּמוֹאבִי פּוֹסֵל אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּיּוֹן שְׂבִינֵי פִּסּוּלִים. וְאִילוֹ לְדַעַת רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל דִּין הָאִשָּׁה תְּלוֹי גַּם בְּדִין הַבֵּת, וְכִיּוֹן שְׂבִיתוֹ שֶׁל גֵּר עֲמוּנִי וּמוֹאבִי כִּשְׂרָה אִפִּילוֹ לְכַהֲנָה, אֵין אִשְׁתּוֹ נִפְסְלָת בְּבִיאתָה.

וּמִבְּאֵרֶת הַגִּמְרָא מִהִיכֵן לְמַדּוּ דִּינָם אֵלֶּה: וְשִׁנְיָהֶם – רַבִּי יוֹסִי וְרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל, לֹא לְמִדּוּתָהּ אֶלָּא מִכֶּהֱן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה – שְׁנִינָם הוֹכִיחוּ אֶת דְּבָרֵיהֶם מִדִּין כֶּהֱן גְּדוֹל שֶׁנִּשְׂא אֶלְמֶנָה, שֶׁפִּסְלָהּ מֵאִכִּילַת תְּרוּמָה, רַבִּי יוֹסִי סָבֵר שִׁישׁ לְלִמּוּד כָּךְ, מִה בְּהֵן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה שְׁוָרְעוֹ פְּסוֹל, שֶׁהוּא חָלָל, וְפּוֹסֵל אֶת הָאֶלְמֶנָה מֵלֵאבוֹל בְּתִרּוּמָה, אֵף כָּל שְׁוָרְעוֹ פְּסוֹל, וְלִכֵּן גַּם גֵּר עֲמוּנִי וּמוֹאבִי, שׁוֹרַעַם פִּסּוֹל לְבָא בְּקֹהֶל, פּוֹסְלִים בְּבִיאתָם. וְאִילוֹ רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל סָבֵר שִׁישׁ לְלִמּוּד כָּךְ, מִה בְּהֵן גְּדוֹל בְּאֶלְמֶנָה שְׂכָל וְיָרֵעַ פְּסוֹל, בֵּין בָּנִים וּבִנּוֹת, וְפּוֹסֵל אֶת הָאֶלְמֶנָה בְּבִיאתָה, אֵף מִי שְׂכָל וְיָרֵעַ פְּסוֹל, וְפּוֹסֵל בְּבִיאתָה, לְאִפְסוּקֵי – לְהוֹצִיא מִכְּלָל זֶה עֲמוּנִי וּמוֹאבִי, דְּאִין כָּל וְיָרֵעַ פְּסוֹל, שֶׁהָרִי בְּתוֹ כִּשְׂרָה אִפִּילוֹ לְכַהֲנָה, דְּאֹמְרִי מִדּוּ בְּבִרְייתָא, נֹאמַר בְּפִסּוֹק (דְּבָרִים כג ד) 'לֹא יִבָּא עֲמוּנִי וּמוֹאבִי בְּקֹהֶל ה'', וְיֵשׁ לְדִרּוֹשׁ שְׁדוּקָא 'עֲמוּנִי' נִפְסֵל לְבּוֹא בְּקֹהֶל, וְלֹא עֲמוּנִית, וְכֵן 'מוֹאבִי' נִפְסֵל, וְלֹא מוֹאבִית, וְכִיּוֹן שְׂאִין כָּל זָרְעוֹ פִּסּוֹל, שֶׁהָרִי בְּנוֹתֵיהֶם מוֹתֵרוֹת, נִמְצָא שְׂאִינוֹ דּוּמָה לְכֶהֱן גְּדוֹל, וְאֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת אִשְׁתּוֹ.

משנה

הַמְשָׁנָה מִמְשִׁיכָה לְפִרְט בִּיאִיזָה אוֹפֵן בֵּת כֶּהֱן אוֹ בֵּת יִשְׂרָאֵל אוֹכְלוֹת בְּתִרּוּמָה, וּבִיאִיזָה אוֹפֵן אֵינֵן אוֹכְלוֹת: יִשְׂרָאֵל הָאֵוֹנִם וְהַמְּסֻפָּה בֵּת כֶּהֱן, וְהַשּׁוֹפָה שֶׁנִּשְׂא בֵּת כֶּהֱן, לֹא פּוֹסְלִין אוֹתָה מֵלֵאבוֹל בְּתִרּוּמָה, כִּיּוֹן שְׂבִיאתָה יִשְׂרָאֵל כִּשֶׁר שֶׁלָּא בְּדֶרֶךְ קִידוּשִׁין אֵינָה פּוֹסְלָת, אֲלֹא רַק קִידוּשִׁין שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּשֶׁר אוֹ בִּיאתָה פִּסּוֹל הֵם שֶׁפּוֹסְלִים אוֹתָה מִן הַתְּרוּמָה. וְכֵן כֶּהֱן שֹׁאֵנָא אוֹ פִּיתָה בֵּת יִשְׂרָאֵל, אוֹ כֶּהֱן שׁוֹטָה שֶׁנִּשְׂאָה, לֹא מִפְּסִילִין אוֹתָה בְּתִרּוּמָה, כִּיּוֹן שְׂאִין בָּאֵן קִנְיָן אִישׁוֹת, וְאֵין הִבִּיאתָה לְבִדָּה מֵאִכִּילָה בְּתִרּוּמָה. וְאִם בֵּת כֶּהֱן נִבְעֵלָה לְמִי שְׂאִין רְאוּיִין לְבָא בִּישְׂרָאֵל, הָרִי אֵלֹו פּוֹסְלִין אוֹתָה מֵלֵאבוֹל בְּתִרּוּמָה.

מִבְּאֵרֶת הַמְשָׁנָה: בִּיצֵד אֵינֵן פּוֹסְלִין, הִיָּה יִשְׂרָאֵל שְׂכָא עַל בֵּת כֶּהֱן שֶׁלָּא לִשְׂם קְדוּשִׁין, בִּאוּנָס אוֹ בִּפְתִּיתוֹ, וְכֵן אִם נִשְׂאָה יִשְׂרָאֵל שׁוֹטָה, תֵּאָכֵל בְּתִרּוּמָה, שֶׁהָרִי בִּאוּנָס וּפִתִּיתוֹ אֵין קְדוּשִׁין, וְשׁוֹטָה אֵינוֹ בְּתוֹרַת קְדוּשִׁין וְלֹא קִנְיָנָה, וּבִיאתָם אֵינָה פּוֹסְלָת אוֹתָה, כִּיּוֹן שְׂאִינָם פּוֹסְלֵי קֹהֶל.

יבמות דף סט עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) קצט

שנינו במשנה: ביצר, היה וישראל שפא על בת כהן, תאכל בתרומה. עיברה, לא תאכל. מקשה הגמרא: כיון שבאופן דעיברה, דינה הוא שלא תאכל, אם כן אף כשבא עליה ולא ידוע לנו אם התעברה, ליהוש – יש לנו לחשוש שפא עיברה מביאה זו, ותיאסר בתרומה. ומוכיחה הגמרא שחוששים לעיבור אפילו מביאה אחת: מי לא תנן – האם לא שנינו במשנה לעיל (לג): דין כעין זה, שנים שקידשו שתי נשים, ובשעת כניסתן לחופה הוחלפו הנשים, ונמצא שכל אחד בא על אשת חבירו שהיא אשת איש באונס, מפרישין אותן שלשה חרשים מבעליהן, שפא מעפרות הן, ובניהם ממזרים הם, ואם לא נפריש אותן ותלדנה, לא נדע אם הולד הוא מאותו איש שבעל אותה בחופה והוא ממזר, או שהולד נולד מהביאות של בעלה שבעל אותה לאחר החופה והוא כשר, ורק לאחר שלשה חדשים, שאם היא מעוברת עוברת ניכר, מותר לה לחזור לבעלה האמיתי. ומוכח שחוששים לעיבור אפילו מביאה אחת, ואם כן גם בבת כהן שבה עליה ישראל יש לנו לאוסרה בתרומה מחשש שהתעברה מאותה ביאה. מתרצת הגמרא: אמר רבה בר רב הונא, ליהושפין – לדעת אם הולד כשר או ממזר, עשו מעלה, והששו שמא התעברה בביאה אחת, אבל לתרומה לא חששו, ולכן כל זמן שלא ידוע לנו שהתעברה, מותרת בתרומה. ממשיכה הגמרא ומקשה: וכי לתרומה לא חששו לספיקות שמא האשה נפסלה מלאכול בתרומה, והתניא, בת ישראל הנשואה לכהן ואין לה ממנו זרע, ונתן לה גט, ואמר לה, הרי זה גיפיה, ויחול שפא אחת קודם למיתתה, אסורה לאכול בתרומה מיד, שחוששים שמא ימות בעלה בתוך שעה, ונמצא שהיא עכשיו בשעה שקודם מיתתו, והי היא גרושה ואסורה לאכול בתרומה. ומוכח מברייתא זו שחוששים בתרומה לספיקות, וכן כאן יש לחשוש שמא התעברה הכהנת מישאל, ולאסור אותה בתרומה. הגמרא חוזרת בה ממה שאמר שבתרומה אין חוששים לספיקות, ומבארת שיש חילוק אחר בין שתי המשניות: אמר רבה בר רב הונא, בנישואין, חששו לעיבור, מפני שאשה רוצה להתעבר מבעלה, ולכן במשנה לעיל לגבי שתי נשים שהוחלפו, וכל אחת מהן חשבה שהיא נבעלת לבעלה, חששו שמא התעברו, והצריכו להפרישן מבעליהן שלשה חדשים, אבל פגות לא חששו לעיבור, מפני שאשה מזנה מתהפכת אחרי הבעלה. כדי שלא תתעבר, ולכן כל זמן שלא ידוע לנו שהתעברה, אין חוששים לכך. ממשיכה הגמרא ומקשה: ובנישואין, מי חששו – וכי לגבי נישואין חששו לעיבור, לאסור בתרומה, והתניא, בת כהן שנישאת לישראל, ופת בעלה בו ביום, מוכלת משום טומאת הביאה, שנאמר (ויקרא טו יח) וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַּת זָרָה וְרָחֲצָה בְּמִיִּם וְטָמְאוּ עַד הָעֶרֶב, ואוכלת בתרומה לערב, שהרי בת כהן חוזרת לתרומת בית אביה לאחר מיתת בעלה, אם לא השאיר זרע, ומוכח שאף בנישאת לישראל אין חוששים שמא התעברה, והעובר פוסלה מלאכול בתרומה. מתרצת הגמרא: אמר רב חסדא, באמת יש לחשוש לעיבור אפילו מביאה אחת של נישואין, ומה ששנינו בברייתא שאשה זו מוכלת ואוכלת תרומה, הכוונה רק לזמן שעד ארבעים יום מיום שנישאה ובעלה, דאי לא מיעברא מאותה בעילה, הא – הרי לא מיעברא, ובודאי היא מותרת בתרומה, ואף אי מיעברא, הרי עד ארבעים יום של יצירת הולד, מיהא בעלמא היא – אין העובר נחשב אלא כמים בלבד, ואין לו שם "עובר" שאסור את אמו בתרומה, ובאמת את יום הארבעים נאסרת האשה בתרומה מחשש שהיא מעוברת, עד שיעברו שלשה חדשים, ואם יתברר שאינה מעוברת מותרת היא בתרומה. אביי מקשה על תירוצו של רב חסדא: אמר ליה אביי לרב חסדא, אי הכי, שעד ארבעים יום אין האשה נחשבת למעוברת, אמא סיפא – אמור ובאר את הסיפא של הברייתא, בת כהן זו שהיתה נשואה לישראל, ואכלה תרומה אחר מיתת בעלה, ואחר כך הופר עיברה במעייה, תהא מקולקלת למפרע – צריכה לשלם על התרומה שאכלה, שהרי התברר שהיתה מעוברת ונאסרה לאכול בתרומה, והייתב לשלם קרן וחומש, כדין זר שאכל תרומה בשוגג, ומשמע

אמנם אם עיברה – התעברה מהם לא תאכל בתרומה, מפני שהעובר פוסל אותה מלאכול בתרומה. נחתך העובר במעייה, הרי הוא כמי שאינו, ותאכל בתרומה. מבארת המשנה כיצד אינן מאכילין: היה כהן שפא על בת ישראל שלא לשם קידושין, כגון באונס או בפיתוי, או שנשאה כהן שוטה, לא תאכל בתרומה, כיון שלא היה כאן קדושין, ואינה קנין כספם. ואף אם עיברה מהם, לא תאכל בתרומה, שעובר אינו מאכיל את אמו הישראלית בתרומה. אבל אם ילדה מהם, תאכל בתרומה, נמצא שפחו של הכהן גדול מכוחו של האב, שהרי הבעל עצמו אינו מאכילה בתרומה, מפני שלא קנאה, ואילו בנו מאכילה בתרומה, שהרי היא אימו. דין נוסף: העברה, שבה על אשה, פוסל משום ביאה – אם בא על הכהנת, פסלה מלאכול בתרומה, ואינו פוסל משום זרע – בת כהן שיש לה זרע מישאל כשר, שאותו זרע הוא עבד, ומת בעלה, אין אותו זרע פוסלה מלחזור לתרומת בית אביה, אלא היא נחשבת כמי שמת בעלה ללא זרע, שחוזרת לאכול בתרומת בית אביה. מבארת המשנה: ביצר – באיזה אופן יתכן שיהיה לאשה זרע עבד מישאל כשר, הרי שנישאה בת ישראל לכהן, או בת כהן שנישאה לישראל, וילדה הימנו כהן, והלך כהן ונכבש – ובא על השפחה, וילדה הימנו כהן, שהוא נכד של אותה אשה, הרי זה עבד, כמו אמו, ואם מת הכהן שבה על השפחה, נמצא שהזרע שנשאר לה מבעלה הוא עבד, ולכן, אם היתה אם אביו של העבד בת ישראל שנישאה לכהן, ומת בעלה הכהן, הרי זו לא תאכל בתרומה, שהרי היא כמי שמת בעלה ללא זרע, שאין העבד מתייחס לאבותיו ואינו נחשב זרעו. ואם היתה אם אביו של העבד בת כהן שנישאה לישראל, הרי היא חוזרת לבית אביה ותאכל בתרומה, משום שהיא נחשבת כמי שאין לה זרע מישאל, שהרי עבד זה אינו מתייחס לאבותיו, ואינו פוסלה מתרומה. ממשיכה המשנה ומבארת דין נוסף: מקור פוסל ומאכיל, ביצר, בת ישראל שנישאת לכהן, ובת כהן שנישאת לישראל, וילדה הימנו בת, והלכה אותה הכהן ונישאת לעבד או לעובר כוכבים, וילדה הימנו כהן, הרי זה ממזר, כיון שאין קידושין אביו תופסים באמו, ואם מתה הבת של אשת הכהן או הישראל, ונשאר רק בנה הממזר, הרי אותו ממזר מתייחס להוריו, ולכן אם היתה אם אמו של הממזר בת ישראל שנישאת לכהן, ומת בעלה, תאכל בתרומה, משום שזרע פסול נחשב זרע, וכיון שיש לה זרע מהכהן, ממשיכה היא לאכול בתרומה. ואם היתה אם אמו בת כהן שנישאה לישראל, ומת בעלה, לא תאכל בתרומה, משום שיש לה זרע מישאל, שגורם לה שלא לחזור לבית אביה, ולא לאכול תרומה. כהן גדול, פטמים שהוא פוסל בת כהן מלאכול בתרומה, ביצר, בת כהן שנישאת לישראל, וילדה הימנו בת, ואותה בת מונעת מאמה מלחזור לאכול בתרומת בית אביה, אף לאחר מיתת בעלה, והלכה הבת וניסת לכהן וילדה הימנו כהן, הרי זה הכהן ראוי להיות כהן גדול עומד ומשמש על גבי המזבח, ועל אותו כהן גדול אמרה המשנה שהוא מאכיל בתרומה את אמו, אף שמת בעלה הכהן אך כיון שיש לה זרע ממנו הריהו מאכיל אותה בתרומה, ואותו כהן גדול פוסל את אם אמו, שהיא בת כהן, מלחזור ולאכול בתרומת בית אביה, אפילו שבתה מתה, כיון שהוא הזרע שיש לה מבעלה הישראל, ואילו לא היה לה זרע היתה חוזרת לאכול בתרומת בית אביה, ואם אמו זאת אומרת בתרעומת, לא ירבו ישראל בכני – כבן בתי, אף שהוא כהן גדול, שהוא פוסלני מן התרומה.

גמרא

שנינו במשנה: שוטה לא פוסל ולא מאכיל. הגמרא מביאה ברייתא בענין שוטה: תניא להא דתני רבנן – שנינו במשנתנו דין זה האמור בברייתא, שאין קנין לשוטה באשה אפילו מדרבנן, שוטה וקמן שפשוט נשים ומת, נשותיהן פטויות מן התליצה ומן הייבום, כיון שנשים אלו מעולם לא היו נשואות למת, שהרי אין שוטה וקמן יכולים לישא, וכמו כן מבואר במשנתנו שאין אשת השוטה נפסלת או אוכלת בתרומה מחמתו, כיון שאין קנינו קנין.

שאינו כדן, והוא אביו של הולד, אלא תולים בכדן.
 מסיים רבא את הוכחתו לענין ארוסה שעברה: ומה חתם, במשנה,
 דלחאי איסורא – שלאותו כדן שבא עליה היא אסורה, שהרי היא
 פנויה, ולחאי איסורא – ואף לשאר בני אדם היא אסורה, ומכל
 מקום פתרא דידה שדינן ליה – תולים שהולד בא מהכדן, מפני
 שידוע שבא עליה, ולא חוששים שהעובר נולד מאדם אחר שבא
 עליה, כל שכן חתם, בארוס, דלחאי איסורא – שלשאר בני אדם
 היא אסורה, שהרי היא אשת איש, ולחאי היתירא – ולארוס היא
 מותרת מן התורה ואף שאסורה עליו מדרבנן, לא כל שכן שיש
 לתלות שהולד בא מהארוס, ולא מאדם אחר, כיון שלא יצא עליה
 קול שזינתה עם אחרים.
 אבוי חולק על רבא בביאור שיטת רב: אמר ליה אבוי לרבא, לעולם
 אמא לך – אומר לך, דכל חיבא דדיימא מיניה – בכל מקום
 מרגננים שהיא זינתה עם הארוס, אף על גב דלא דיימא מעלמא –
 אף שאין מרגננים עליה שזינתה עם אחרים, אמר רב שהולד ממזר,
 ומאי מעלמא, כיון דאמרין, מראפקרא נפשה לנבי ארוס, אפקרא
 נפשה לעלמא – כיון שראינו שהפקירה את עצמה להיבעל לארוס
 שלא כדן, אנו אומרים שהפקירה את עצמה גם לאחרים, ואף
 שלא יצא עליה קול שזינתה עם אחרים, ומתניתין שרואים שאם
 היא חשודה על אותו כדן אינה חשודה על אחרים, יש ליישב
 שהדובר באופן שהיו שנייהם – הכדן ואותה אשה חבושים יחד
 בבית האסורין, ולא יתכן שבא עליה אדם אחר מלבד כדן זה.
 הגמרא מבארת באופן אחר את מחלוקת רב ושמואל: איבא
 דאמר, באופן שהארוס מודה שבא עליה, ואין עליה ריבון שזינתה
 עם אחרים, כולי עלמא לא פליגי – גם אבוי וגם רבא מודים דבתירה
 דידה שדינן ליה – שמיחסיים את הולד לארוס והוא כשר, וחקי
 איתמר – וכך שנינו את מחלוקת רב ושמואל, ארוסה שעיברה, ואין
 ידוע אם עברה מהארוס, או שעברה מאיש אחר, רב אמר, הולד
 ממזר בודאי, מפני שתולים שהולד בא מרוב העולם, שהיא אסורה
 עליהם באיסור אשת איש, ושמואל אמר, הולד שתוקי – ספק
 ממזר.
 רבא מבאר את דברי רב: אמר רבא, מסתברא מילתיה דרב –
 מסתברים דברי רב, שהעובר ממזר ודאי, דווקא במקום דהארוסה
 לא דיימא מיניה – שלא ידוע שבא עליה הארוס, ודיימא מעלמא –
 ומרגננים אחריה שזינתה עם אחרים,

שחייבת לשלם על כל אכילותיה מתחילת העיבור, ואם נאמר
 שעד ארבעים יום מהעיבור מותרת לאכול, אם כן למה היא
 מקולקלת למפרע על כל אותו זמן. מתוך רב חסדא: מאי
 מקולקלת האמור בברייתא, משלשה חדשים ולמפרע, עד
 ארבעים יום, שאם אכלה לאחר ארבעים יום ואחר כך התברר
 שהיתה מעוברת, צריכה לשלם למפרע, שהרי אכלה תרומה
 בשונו, אבל על מה שאכלה לפני היום הארבעים היא פטורה, כיון
 שבהיתר אכלה.
 הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בענין יוחסין, ובהמשך יביאו
 ראייה לדבריהם מהמשנה: איתמר, ארוס חתם על ארוסתו בבית
 חמיו, כלומר, קודם שנשאה, והתעברה הארוסה וילדה, רב אמר,
 הולד ממזר, ואף על פי ששניהם מודים שבא עליה או שיש עדים
 שהארוס בא עליה, כיון שאנו אומרים הואיל וארוסה זו פרוצה
 היא, כשם שהארוס בא עליה באיסור, אף אחרים באו עליה,
 ותולים שהולד בא מהם כי הם הרוב, וכיון שהיא מאורסת, נמצא
 שהולד נולד מאיסור אשת איש. ושמואל אמר, אין כאן אלא ספק
 אם התעברה מהארוס או מאיש אחר, ולכן הולד שתוקי – ספק
 ממזר.
 רבא מבאר את דברי רב: אמר רבא, מסתברא מילתיה דרב –
 מסתברים דברי רב, שהולד ממזר, דווקא במקום דהארוסה דיימא
 מעלמא – מרגננים אחריה שזינתה עם אנשים אחרים, אכל לא
 דיימא מעלמא, פתרא דידה שדינן ליה – תולים שהולד בא
 מהארוס והולד כשר.
 רבא מוכיח בדבריו מהמשנה: אמר רבא, מנא אמנא לה – מנין
 למדתי דין זה, דקתני במשנה, כדן שבא על בת ישראל בזנות, לא
 תאכל בתרומה, אך אם ילדה בן או בת, תאכל בתרומה, משום
 שאותו בן מאכילה. ויש לברר, היכי דמי – באיזה אופן עוסקת
 משנתנו, ומנין אנו יודעים שאותו ולד נולד מהכדן, איילמא
 דיימא מעלמא – אם מרגננים אחריה שזינתה עם אחרים, אף אם
 ילדה, אמאי תאכל בתרומה, הלא אף שאנו יודעים שנבעלה
 לאותו כדן, מכל מקום הרי היא חשודה שזינתה גם עם אחרים,
 ויתכן שהולד אינו מהכדן, וכיצד יכולה היא לאכול בתרומה
 מחמתו. אלא לאו – ודאי המשנה עוסקת באופן שהנבעלת מיניה
 דיימא – חשודה מהכדן, ולא דיימא מעלמא – ואינה חשודה
 שזינתה עם אחרים, ולכן אין להסתפק שמה בא עליה איש אחר